

TER BESLISSING
Aan
de minister

Ahhead
JvdL 0/5

Directie Begrotingszaken

Persoonsgegevens

Datum
8 mei 2024

Notanummer
2024-0000285173

Bijlagen
1. Set actieve openbaarmaking

nota

Actieve openbaarmaking FJR 2023

Aanleiding

In het kader actieve openbaarmaking bij het Financieel Jaarverslag van het Rijk 2023 is bijgevoegde set adviesnota's samengesteld.

Beslispunten

Stemt u in met het openbaar maken van bijgevoegde eerdere nota's en de nu voorliggende nota?

Toelichting

De set is in lijn met de uitgangspunten actieve openbaarmaking voor begrotingswetten en Miljoenennota is bijgevoegde set nota's samengesteld.

Communicatie
n.v.t.

Politiek/bestuurlijke context
n.v.t.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Inventarisatielijst nota's Financieel Jaarverslag van het Rijk 2023

Datum	Naam document	Toelichting
09-02-2024	Outline Financieel Jaarverslag Rijk 2023	
20-03-2024	Oplegnota concept FJR 2023	
03-04-2024	Update FJR 2023	
15-04-2024	Oplegnota aanbiedingsbrief FJR	

groot
bespreken

Ministerie van Financiën

15/2

TER BESLISSING Aan
de minister

Directie Begrotingszaken

Persoonsgegevens

Datum

9 februari 2024

Notanummer

2024-0000155429

Bijlagen

geen

nota

Outline Financieel Jaarverslag Rijk 2023

Aanleiding

Op woensdag 15 mei biedt de minister van Financiën op Verantwoordingsdag het Financieel Jaarverslag Rijk 2023 (FJR) aan de Tweede Kamer aan. Het FJR is een toelichting op de departementale jaarverslagen. In dit document legt het kabinet verantwoording af over het gevoerde (budgettaire) beleid van 2023. Ter voorbereiding wordt hierbij eerst een outline van het FJR aan u voorgelegd.

Beslispunten

- Stemt u in met de outline van het FJR?
- Indien gewenst is donderdag 15 februari 14:00-14:30 uur tijd gereserveerd voor bespreking. Wilt u van dit moment gebruikmaken?

groot

Kernpunten

- Onder de toelichting treft u onder A de hoofdboodschap, onder B een uitgebreide outline met een puntsgewijze toelichting en onder C de planning
- Dit jaar is onderuitputting het focusonderwerp van het Financieel Jaarverslag Rijk. In de departementale jaarverslagen nemen de departementen voor het eerst een bijlage over onderuitputting en de impact op realisatie van beleidsdoelen op.
- Het vervolgproces is dat u op woensdag 20 maart de eerste uitgewerkte conceptversie van het FJR ontvangt. Mede gebaseerd op de jaarstukken van de departementen die er 15 maart zijn.
- Maandag 25 maart 10:00-10:30 staat een bespreking met u gepland.
- De doelstelling is om het FJR vrijdag 12 april in de MR te behandelen.

Toelichting**A. Hoofdboodschap**

- 2023 was een bewogen jaar, zowel internationaal als nationaal, met forse ingrepen door de overheid om burgers te compenseren voor hoge inflatie en energieprijzen/prijsplafond.
- De overheidsfinanciën staan er nog steeds goed voor. Aandachtspunt is echter de forse onderuitputting. Bij Najaarsnota zagen we dat de onderuitputting onder andere wordt veroorzaakt door ambities die niet in het geplande kasritme konden worden gerealiseerd, arbeidsmarktkrapte, vertraagde

uitvoering van projecten en minder beroep op subsidies. Op basis van het definitieve realisatiebeeld en de bijlages onderuitputting die de departementen aanleveren, maken we een verdere analyse van de oorzaken.

- De resultaten uit de onderzoeken met betrekking tot rechtmatigheid zijn nu nog niet bekend. Het FJR zal het rechtmatigheidsbeeld in context plaatsen door deze meer duiding te geven en daarnaast de resultaten van de Taskforce benoemen.
- Aanvullend is het belangrijk om te zorgen voor consistentie in de boodschap van Verantwoordingsdag/ FJR en die van Voorjaarsnota die kort na elkaar verschijnen.
- De hoofdboodschap zal in een visuele samenvatting worden weergegeven.

B. Uitgebreide outline

Hoofdstuk 1: Het economisch en budgettair beeld

1.1 De ontwikkeling van brede welvaart

- De brede welvaart in het 'hier en nu' heeft zich de afgelopen jaren overwegend positief ontwikkeld en is op een hoog niveau. Nederlanders zijn, zeker in vergelijking met andere landen, tevreden met het leven en hun werk. Door koopkrachtmaatregelen van het kabinet hebben veel huishoudens toch meer te besteden dan vorig jaar. Tegelijkertijd zorgde de inflatieontwikkeling in 2023 voor toegenomen onrust over bestaanszekerheid en de regionale verschillen in brede welvaart blijven groot.
- De oorlog in Oekraïne en het gewelddadige conflict in Israël en de Palestijnse gebieden hebben grote gevolgen voor de mensen aldaar, en vormt ook een bedreiging voor de brede welvaart in Nederland, hoofdzakelijk ten aanzien van vrede en veiligheid.
- In de dimensie 'later' is er een aantal zorgelijke trends waarneembaar. Het sociaal kapitaal in Nederland neemt af, al blijft deze hoog ten opzichte van andere landen. Het natuurlijk kapitaal in Nederland is laag. Het stikstofoverschot is groot, de waterkwaliteit gaat achteruit en de CO₂-uitstoot blijft hoog. Het CBS concludeert daarom dat hoge brede welvaart in het hier en nu ten koste gaat van brede welvaart in de toekomst.

1.2 De economische ontwikkeling

- De Nederlandse economie kende een technische recessie in 2023, met lichte economische krimp in de eerste drie kwartalen. In lijn met de verwachtingen leidde de hoge inflatie en een stijgende rente tot verminderde economische groei. Ook door tegenvallende wereldhandelsgroei is de geraamde economische groei in 2023 (+1,5% bij MEV 2023) uitgekomen op stagnatie.
- Door de hoge inflatie werd het voor veel Nederlanders moeilijker om de (energie)rekeningen te betalen. Om kwetsbare huishoudens te ondersteunen en de koopkracht van huishoudens te verbeteren, heeft het kabinet omvangrijke maatregelen genomen. De belangrijkste van deze maatregelen was het prijsplafond voor energie dat in 2023 inging, wat de energierekening voor huishoudens direct verlaagde.
- De werkloosheid bleef ondanks de stagnerende economische groei erg laag. In combinatie met de hoge inflatie leidde dit tot een hogere stijging van de lonen. Dit verbetert de koopkracht van huishoudens, maar kan er ook voor zorgen dat de inflatie langer hoog blijft. Ook maakte de lage werkloosheid het lastig om voldoende gekwalificeerd personeel aan te trekken, de begrote middelen uit te geven en daarmee de ambities van het kabinet te vervullen.

Mhd. omzades,
en hv blimeet
ook actief op
gedrukt, ook
met investeringen
etc.

Europa belang
nominale &
bepogen - veel
reducties -
ook prominente
plek
geven

De arbeidsmarktkrapte is dan ook één van de oorzaken van de hoge onderuitputting.

- De hoge (hypotheek)rente vermindert de leencapaciteit van huishoudens. Dit zorgde er tegen het einde van 2022 voor dat de huizenmarkt leek af te koelen. De prijzen begonnen te dalen. De daling was echter van korte duur. Stijgende lonen vergrootten de leencapaciteit van huishoudens en mede hierdoor stegen de prijzen weer vanaf medio 2023.

1.3 Overheidsfinanciën

- Deze paragraaf geeft een overzicht op hoofdlijnen van de ontwikkeling van de overheidsfinanciën in 2023. De ontwikkeling van het saldo en de schuld wordt gepresenteerd, zowel over de jaren heen (aan de hand van twee figuren) als ten opzichte van de verwachting bij de Miljoenennota 2023 (aan de hand van twee tabellen).
- Ondanks grote ambities van het kabinet en grote geplande uitgaven is het tekort door meevallers in de inkomsten en onderuitputting aan de uitgavenkant beperkt gebleven. Hoge inflatie heeft het schuldniveau van Nederland verder doen dalen tot onder 50% bbp. Hiermee blijft Nederland binnen de Europese referentiewaarden van het Stabi­liteits- en Groeipact.
- In 2023 hebben de Europese Commissie en de Europese Raad een akkoord bereikt over de hervorming van het Stabi­liteits- en Groeipact. De belangrijkste veranderingen en implicaties worden toegelicht.
- In deze paragraaf wordt er ook gereflecteerd op de verschillen in ramingen van het EMU-saldo, zowel tussen verschillende budgettaire nota's als tussen instituties. De verschillen worden deels veroorzaakt door kasschuiven en onderuitputting; dit ondermijnt realistisch ramen.
- De horizontale (over de jaren heen) en verticale ontwikkeling (ten opzichte van de Miljoenennota 2023) van de inkomsten en de uitgaven wordt besproken.

Hoofdstuk 2: Ontwikkeling van de uitgaven en inkomsten

2.1 Ontwikkeling van de uitgaven

- Introductie en korte samenvatting algeheel uitgavenbeeld
Deze paragraaf vormt een introductie op het hoofdstuk en geeft een inleiding op basis van de totale plafondtoets en het algehele uitgavenbeeld. Ook wordt de begrotingssystematiek kort toegelicht.
- Plafondtoetsen (totaal, Rijksbegroting, Sociale Zekerheid, Zorg en Investerings)
De over-/onderschrijding van het uitgavenplafond wordt gepresenteerd in een tabel en de belangrijkste mutaties sinds de Miljoenennota worden toegelicht.
- Uitgaven Oekraïne
In deze paragraaf worden de belangrijkste uitgaven rondom de oorlog in Oekraïne toegelicht.

2.2 Onderuitputting

- Het focusonderwerp van dit Financieel Jaarverslag van het Rijk is onderuitputting. In deze paragraaf wordt uitgelegd wat onderuitputting is en wordt er een historisch beeld van onderuitputting op de Rijksbegroting gegeven. Er zal een uitgebreider beeld worden geschetst van de onderuitputting in 2023 op de verschillende momenten in het begrotingsjaar. De departementen is dit jaar ook gevraagd om voor het eerst een bijlage onderuitputting op te nemen bij hun jaarverslag. Hierin geven zij ook een toelichting waarin wordt ingegaan op de oorzaken van de onderuitputting,

bijvoorbeeld arbeidsmarktkrapte en de impact op het bereiken van beleidsdoelstellingen. De informatie in de departementale jaarverslagen dient als basis voor de analyse over onderuitputting in het FJR en geeft richting voor waar in het focusonderwerp op moet worden ingezoomd.

2.3 Ontwikkeling van de inkomsten

- Ook aan de inkomstenkant wordt er ingezoomd op de mutaties die de cijfers over 2023 verklaren, zowel ten opzichte van de begroting als ten opzichte van 2022. Daarbij wordt een koppeling gemaakt met de economische groei en beleidsontwikkelingen.

Hoofdstuk 3 Financieel management

3.1 Inleiding en totaalbeeld 2023

- Introductie en korte samenvatting rechtmatigheidspercentages en financieel beheer 2023.
- Toelichting op de systeemverantwoordelijkheden van FIN en BZK en de ministeriële verantwoordelijkheid van de vakministers.

3.2 Rechtmatigheid 2023

Rechtmatigheidspercentages 2023

- De percentages voor de Rijksrekening worden door de Algemene Rekenkamer (AR) vastgesteld voor de verplichtingen, de uitgaven en ontvangsten. Omdat de AR deze percentages in de Staat van de Rijksverantwoording vastlegt, zijn deze pas in april bekend.
- De AR-tolerantiegrens voor de Rijksrekening is 1%, waarbij in dit stadium nog niet aangegeven kan worden of deze grens overschreden wordt. Indien dat het geval is, zullen vervolgstappen ondernomen worden (bezwaarprocedure en/of Indemniteitwet¹), die niet in het FJR worden opgenomen (FJR blikt terug op 2023).

Analyse van fouten en onzekerheden

- Een weergave van de in 2023 categorieën vastgestelde fouten en onzekerheden die bijdragen aan de rechtmatigheidspercentages met een (korte) analyse van de achterliggende oorzaken.
- Ook staan hier de resultaten van de Taskforce Verbetering Financieel beheer.
- Daarnaast wordt een overzicht gegeven en een analyse gedaan van de incidentele suppletoire begrotingen waarbij een beroep is gedaan op artikel 2.27 CW en de daarbij gemaakte afwegingen.

3.3 Beleidsinformatie, beleidsevaluatie

- De doeltreffendheid en doelmatigheid van het beleid moet periodiek worden geëvalueerd. Hier staan geplande en gerealiseerde beleidsdoorlichtingen.
- In 2023 hebben daarnaast een aantal Interdepartementale beleidsonderzoeken (IBO's) plaatsgevonden. IBO's ontwikkelen alternatieven voor bestaand beleid en gaan over brede beleidsterreinen.
- In de Kamerbrief over de evaluatie Beleidskeuzes uitgelegd (artikel 3.1 CW) is toegezegd de naleving te blijven monitoren en de resultaten hiervan in het FJR op te nemen. Hier wordt gerapporteerd over deze resultaten.

---

¹ Indien de tolerantiegrens van 1% overschreden wordt, kan de Algemene Rekenkamer bezwaar maken tegen de Rijksrekening. In dat geval zal de Minister van Financiën een Indemniteitwet indienen. In een Indemniteitwet vraagt de minister de Tweede Kamer om de verplichtingen, uitgaven of ontvangsten, ondanks het bezwaar van de Algemene Rekenkamer toch goed te keuren.

3.4 EU-middelen

Afdrachten EU

- Overzicht met toelichting van de Nederlandse afdrachten.

EU middelen in gedeeld beheer

- Overzicht met toelichting van de departementale verantwoording van Europese subsidies. Dit geeft een totaalbeeld van de uitgegeven EU-subsidies en van de controle- en beheerssystemen. In het FJR wordt een overzicht opgenomen (voorheen de Nationale Verklaring) dat wordt opgesteld op basis van de jaarverslagen van de beleidsverantwoordelijke departementen.

3.5 Financiële informatievoorziening

De laatste ontwikkelingen op het gebied van digitale informatievoorziening.

- Hier worden de laatste ontwikkelingen op het gebied van digitale informatievoorziening opgenomen, zoals het project Toekomst Financiële Administratie.

Verslaggevingsstelsel rijksoverheid

- Een weergave van de laatste ontwikkelingen in het kader van het verslaggevingsstelsel Rijksoverheid, waaronder inzicht in financiële risico's voortkomend uit juridische procedures en Bezit beter in beeld.

3.6 Rijksbrede financiële bedrijfsvoering

Risico's en ontwikkelingen rijksbreed

- Een samenvatting van de risico's in de financiële bedrijfsvoering, onder andere gebaseerd op de auditrapportages van de Auditdienst Rijk en de departementale jaarverslagen.

Verzelfstandigingsbeleid

- Binnen het Rijk kennen we verschillende vormen van verzelfstandiging waaronder agentschappen, zelfstandige bestuursorganen en stichtingen. Er wordt ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van verzelfstandigingsbeleid.

Bijlagen bij het FJR

Naast bovenstaande hoofdstukindeling zal het FJR de volgende bijlagen bevatten:

1	Rijksrekening van uitgaven en ontvangsten
2	Saldibalans van het Rijk per 31 december 2023
3	De belasting- en premieontvangsten in 2023
4	Uitgaven en niet-belastingontvangsten
5	EMU-saldo en EMU-schuld
6	Fiscale regelingen
7	Beleidsmatige mutaties na Najaarsnota
8	Risicoregelingen van het Rijk 2022
9	Normeringssystematiek Gemeente- en Provinciefonds
10	Regeerakkoordmiddelen op de aanvullende post
11	Verticale Toelichting
12	Budgettair overzicht Oekraïne
13	Uitvoering herstel toeslagen
14	Overzicht ISBs en beroep op CW2.27
15	Opvolging Interdepartementale Beleidsonderzoeken (IBO's)

C. Planning

De belangrijkste momenten zijn:

- Donderdag 15 februari (14:00-14:30) is tijd gereserveerd om de outline te bespreken.
- Uiterlijk dinsdag 15 maart leveren alle departementen de departementale jaarverslagen, de ontwerp-slotwetten, de jaarrekeningen en auditrapporten aan.
- Op woensdag 20 maart ontvangt u de eerste uitwerking van het FJR.
- In de week van 25 maart is er een bespreking over het eerste concept FJR.
- Behandeling in de MR is voorzien op vrijdag 12 april. Deadline voor aanleveren bij AZ is donderdag 4 april (PM).
- Uiterlijk woensdag 17 april wordt het FJR toegezonden aan de Algemene Rekenkamer.
- Op maandag 6 mei wordt akkoord gegeven voor het drukken van het FJR.
- Verantwoordingsdag valt dit jaar op woensdag 15 mei.

Communicatie

Communicatie adviseert over de begrijpelijkheid van het FJR, de visuele samenvatting en infographics. Voor de presentatie van het FJR op Verantwoordingsdag zal de Directie Communicatie een communicatieplan opstellen met een kernboodschap, persbericht, speech, Q&A's, infographics, clips, overzicht van media-verzoeken en voorstellen voor social media-posts. De kernboodschap wordt interdepartementaal gedeeld. Onderdeel van het communicatieplan is een draaiboek voor Verantwoordingsdag met onder andere de presentatie in de Tweede Kamer en interviews met de pers. Het communicatieplan wordt enkele weken voor Verantwoordingsdag met u besproken.

Politiek/bestuurlijke context

n.v.t.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

ma. 25/3, 11.00-11.30u

HEDEN
TER BESLISSING
Aan
de minister

zie aant.

nota

Oplegnota concept FJR 2023

Directie Begrotingszaken

Persoonsgegevens

Datum

20 maart 2024

Notanummer

2024-0000208628

Bijlagen

1. Concept FJR 2023
2. Concept FJR 2023 bijlagen
3. Concept visuele samenvatting
4. MR aanbiedingsformulier

Aanleiding

- Op 15 februari heeft u de outline voor het Financieel Jaarverslag Rijk van het (FJR) 2023 besproken met de auteurs. Wij hebben de outline uitgewerkt in het concept FJR dat bij deze nota is gevoegd.
- Op maandag 25 maart is van 11:00 tot 11:30 uur bespreken we als auteurs met u het concept FJR. De uitkomsten daarvan verwerken wij in de MR-versie.

Beslispunten

- Graag bespreken we het concept met u.
- Het FJR bevat onderstaande hoofdboodschappen. Stemt u in met deze hoofdboodschappen en komt dit nu voldoende naar voren in het FJR?
  - 2023 was opnieuw een bewogen jaar met de voortdurende oorlog in Oekraïne, inflatie die gedurende het jaar afgenomen is en een economische groei die stagneerde.
  - De realisaties van de overheidsfinanciën beter zijn dan vooraf verwacht. Dit is onder andere het gevolg van onderuitputting. Door een combinatie van de krappe arbeidsmarkt en een ambitieuze agenda is het niet gelukt om alle middelen uit te geven.
  - Daarnaast heeft het kabinet onder andere via het energieplafond de koopkracht van huishoudens fors gestut. Ondanks de stagnatie van de economische groei ontwikkelde de koopkracht van huishoudens zich mede hierdoor positief.
  - In 2023 zijn forse stappen gezet met de invulling van de agenda van het kabinet om het klimaatbeleid verder vorm te geven.
  - Hier zal dan nog de ontwikkeling van het rechtmatigheidsbeeld aan worden toegevoegd.
- Indien u instemt u met de agendering van het FJR 2023 en de bijbehorende bijlagen voor de MR van 12 april wordt u verzocht alvast het bijgevoegde MR-aanmeldingsformulier te tekenen.

Kernpunten

- Het voorliggende product hebben wij uitgewerkt langs de lijnen van de outline die eerder met u is besproken.
- Na de bespreking op 25 maart ontvangt u de volgende versie van het FJR waarin uw opmerkingen zijn verwerkt. Hier kunt u nog schriftelijk op

reageren. Uiterlijk vrijdag 5 april sturen we het FJR naar Algemene Zaken om te agenderen voor de MR van vrijdag 12 april.

- Het FJR is *work in progress*. In de volgende versie zullen de nieuw beschikbare cijfers zijn verwerkt.
- Informatie over rechtmatigheidspercentages, inclusief de duiding hiervan, is nog niet opgenomen. Dit volgt begin april na de wegingsvergadering van de Algemene Rekenkamer. Binnenkort ontvangt u separaat de uitkomsten van de controles van de Auditdienst Rijk.

Toelichting

Algemeen

- De opgenomen cijfers zijn indicatief en kunnen nog veranderen wanneer nieuwe, geactualiseerde cijfers beschikbaar komen.
- Verschillende onderdelen worden nog toegevoegd, waaronder de definitieve cijfers en de rechtmatigheidspercentages inclusief duiding.
- Vanuit het ministerie van Financiën zijn instructies gedeeld voor het opstellen van de bijlage onderuitputting bij de departementale jaarverslagen. De huidige versies van de bijlages zijn voldoende om aan de Kamer verstuurd te worden. Er is wel ruimte voor verbetering met name in de diepte van de analyse naar de oorzaken. In het FJR kunnen we daarom de oorzaken op hoofdlijnen beschrijven en verwijzen we voor een uitgebreidere toelichting naar jaarverslagen van de beleidsdepartementen.
- Enkele bijlages worden later toegevoegd, waaronder: 1) Rijksrekening van uitgaven en ontvangsten, 2) Saldibalans van het Rijk per 31 december 2023 en 5) EMU-saldo en EMU-schuld. Ook wordt er nog gewerkt aan het voorwoord en de visuele samenvatting.
- De opmaak in dit concept is nog niet volledig en in de definitieve stijl.

Samenvatting op hoofdlijnen:

Hoofdstuk 1: Het economisch en budgettair beeld

- Dit hoofdstuk geeft een feitelijk overzicht van de ontwikkeling in de cijfers op het gebied van brede welvaart op basis van de Monitor Brede Welvaart van het CBS, de belangrijkste economische ontwikkelingen en de overheidsfinanciën. De stand en ontwikkeling van het EMU-saldo en de EMU-schuld worden toegelicht. Ook worden de uitgaven rondom de oorlog in Oekraïne en de koopkrachtmaatregelen besproken.

Hoofdstuk 2: De ontwikkeling van de uitgaven en ontvangsten

- Hoofdstuk 2 geeft een beeld van de ontwikkeling van de uitgaven in 2023 aan de hand van plafondtoetsen van de vier deelplafonds. Daarnaast landt het focusonderwerp van het FJR in dit hoofdstuk: de onderuitputting. Aan de hand van door de departementen gemaakte bijlages worden de omvang en de (mogelijke) oorzaken toegelicht. Als laatste wordt de ontwikkeling van de inkomsten in 2023 beschreven.

Hoofdstuk 3: Financieel Management

- Dit hoofdstuk beschrijft de ontwikkelingen in de financiële bedrijfsvoering van het Rijk en rapporteert over de rechtmatigheidspercentages van het Rijk.
- De Algemene Rekenkamer voert momenteel onderzoek uit naar de rechtmatigheid van de uitgaven, ontvangsten en verplichtingen en de stand van het financieel beheer en rapporteert hierover in de Staat van de Rijksverantwoording (SRV). Medio april wordt duidelijk wat de uitkomsten van hun onderzoek zijn. Op dat moment kunnen we de definitieve rechtmatigheidspercentages opnemen in het FJR.
- Over het tussentijdse beeld van het rechtmatigheidsbeeld op basis van de uitkomsten van de controles van de Auditdienst Rijk wordt u binnenkort separaat geïnformeerd.
- Daarnaast bevat dit hoofdstuk een beeld van de resultaten van de Taskforce Verbetering Financieel beheer, analyse van de ingediende Incidentele Suppletoire Begrotingen en de financiële risico's bij juridische procedures.

Proces

- Behandeling in de MR is voorzien voor vrijdag 12 april.
- Op dinsdag 16 april wordt het FJR toegezonden aan de Algemene Rekenkamer. U ontvangt maandag 15 april de definitieve versie, waarin de uitkomsten van de MR zijn verwerkt.
- Op maandag 8 mei wordt akkoord gegeven voor het drukken van het FJR.
- Verantwoordingsdag valt op woensdag 15 mei.

Communicatie

Er wordt een communicatieplan Verantwoordingsdag opgesteld dat enkele weken voor Verantwoordingsdag met u wordt besproken. De rechtmatigheidspercentages en de onderuitputting zullen een prominente plaats krijgen in de kernboodschap.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Moss

Zoe op h2 21 822
expliciet in tekst in
intro dat 2/3 verschil
acc door hogere
inkomster

HEDEN
TER BESLISSING
Aan
de minister

Directie Begrotingszaken

Persoonsgegevens

Datum

3 april 2024

Notanummer

2024-0000219922

Bijlagen

1. FJR 2023

2. FJR 2023 bijlagen

+ medelidmely 7,2 ip
4,4 m om 2023

nota

Update FJR 2023

bolde opzeg
presimied neerzetten went
beg belang rijk
JLW/4/4

Aanleiding

Vrijdag 12 april wordt het Financieel Jaarverslag Rijk 2023 en de bijlagen in de ministerraad besproken. Op 20 maart heeft u de conceptversie FJR 2023 ontvangen. Bijgevoegd ontvangt u een nieuwe versie van het FJR met daarin uw opmerkingen verwerkt.

Beslispunten

- Stemt u in met agendering van het Financieel Jaarverslag Rijk 2023 en de bijbehorende bijlagen voor de MR van vrijdag 12 april? Het MR-aanbiedingsforumlier is reeds getekend.

Kernpunten

- Nieuw in deze versie van het FJR is de uitgebreidere toelichting bij het verschil tussen de raming bij de MJN23 en de realisatie van het EMU-saldo 2023. Dit geeft gehoor aan het informatieverzoek van de Tweede Kamer. Dit is te vinden op pagina 21. Dit wordt nog verwerkt in de visuele samenvatting op pagina 6.
- De daling van het aantal ISB's is opgenomen in de visuele samenvatting (p.7). De bedragen die hiermee gemeoid zijn worden weergegeven op pagina 65.
- Op pagina 17 is een extra stuk tekst opgenomen over de doelstelling van het coalitieakkoord om kinderarmoede te halveren.
- De komende dagen worden enkele cijfers nog geactualiseerd en wordt nog gewerkt aan de vormgeving. Bijgevoegde versie van het FJR verzenden we na uw akkoord op vrijdag 5 april aan de ministerraad voor behandeling op 12 april. Dit tijdpad is noodzakelijk voor tijdige aanlevering bij de Algemene Rekenkamer.
- Het FJR bevindt zich in een fase waarin, ook na de MR, doorgaans nog wijzigingen plaatsvinden. Na de MR volgt bijvoorbeeld het oordeel van de AR over de jaarverslagen (rechtmatigheidsbeeld en onvolkomenheden). Dat dient nog verwerkt te worden in het FJR en is nu dus nog niet meegenomen. Daarnaast is de opmaak nog niet volledig en in de definitieve stijl. Tot slot worden o.a. nog het voorwoord en de afkortingenlijst toegevoegd.
- Bij de MR-behandeling is het gebruikelijk mandaat door dit soort type wijzigingen te vragen. Voor de MR-behandeling wordt u separaat geadviseerd.

Communicatie

Communicatie stelt een communicatieplan en draaiboek voor Verantwoordingsdag op. Deze worden op 23 april met u besproken in het Communicatieoverleg. Verwacht wordt dat in de communicatie twee punten de aandacht krijgen: het verschil tussen de raming en realisatie EMU-saldo 2023, en de uitkomsten van het onderzoek van de Algemene Rekenkamer.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

HEDEN (UITERLIJK 16/4 GETEKEND RETOUR)
TER BESLISSING

Aan
de minister

queeg h/2 11
bezien. plekke
leed meer dclngn

Directie Begrotingszaken

Persoonsgegevens

Datum

15 april 2024

Notanummer

2024-0000230227

Bijlagen

1. Aanbiedingsbrief FJR
2. FJR 2023
3. FJR 2023 bijlagen

nota

Oplegnota aanbiedingsbrief FJR

Zien. Aan IR relatief
o verdelings

Aanleiding

- Jaarlijks ontvangt de Algemene Rekenkamer (AR) het Financieel Jaarverslag van het Rijk (FJR) inclusief de uitgaven en ontvangsten van het Rijk en de saldibalans van het Rijk, de verantwoording van de centrale administratie van 's Rijks schatkist (CAR) en het bijbehorende auditrapport.
- Uiterlijk zondag 21 april levert het Ministerie van Financiën deze stukken aan bij de AR, conform Comptabiliteitswet 2016, art. 2.38. Met deze nota vragen wij u om akkoord om deze te versturen.

12/15/24

Beslispunten

- U wordt verzocht bijgaande aanbiedingsbrief te ondertekenen, zodat het FJR 2023 met de bijbehorende stukken aan de AR kan worden verstuurd.

Kernpunten

- De Ministerraad van 12 april jl. is akkoord gegaan met het FJR. U heeft daarbij mandaat gekregen om enkele noodzakelijke aanpassingen door te voeren in het FJR.
- Bijgevoegd vindt u ter informatie de laatste versie van het FJR en de bijbehorende bijlagen. Ten opzichte van de MR-versie zijn vooral stijlverbeteringen doorgevoerd. De rechtmatigheidspercentages zijn aangepast naar aanleiding van het onderzoek van de AR. Deze kunnen nog (minimaal) wijzigen.
- Over de categorisering van de onrechtmatigheden vindt nog nadere afstemming plaats met de AR. Deze tabel en de bijbehorende figuren worden hierop nog aangepast.
- De AR stelt vervolgens een verklaring op van de in het FJR opgenomen rekening van uitgaven en ontvangsten van het Rijk en van de saldibalans van het Rijk (CW 2025, art. 2.38)
- Deze week ontvangen wij de concept Staat van de Rijksverantwoording (SRV) van de AR. U zal hier namens het kabinet op reageren.

Communicatie

n.v.t.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.